

LBRIS

We know
books

BRANDON

SANDERSON

**ADUCĂTOAREA
JURĂMÂNTULUI**

Cartea a treia din seria

ARHIVA LUMINII DE FURTUNĂ

volumul I

UNIREA

Traducere din limba engleză

de Laura Ciobanu

PALADIN

LIBRIS

We know
books

CARTEA

A TREIA

ADUCĂTOAREA
JURĂMÂNTULUI

SĂ PLÂNGI

CU ȘASE ANI ÎN URMĂ

Eshonai îi spusese întotdeauna surorii ei că dincolo de următorul deal se află, în mod sigur, ceva minunat. Și-ntr-o bună zi urcase pe culmea unui deal și-i descoperise pe umani.

Mereu și-i imaginase pe umani – așa cum îi descriau cântecele – ca pe monștri întunecați și informi. În schimb, se dovediseră a fi niște ființe minunate și bizare. Vorbeau fără vreun ritm audibil. Purtau veșminte în culori mai vii decât orice carapace, dar nu-și puteau crește singuri armura. Le era atât de frică de furtuni, încât, până și când călătoreau, se ascundeau în vehiculele lor.

Și, cel mai remarcabil, nu aveau decât *o singură formă*.

La început presupusese că-și uitaseră formele, la fel cum li se întâmplase odinioară ascultătorilor. Asta făcuse să se înfiripe între ei o prietenie instantanee.

Acum, după aproape un an, Eshonai intona Ritmul Venerației în timp ce ajuta la descărcarea unor tobe din căruță. Veniseră de la mare distanță ca să vadă pământul natal al umanilor și la fiecare pas uluirea ei crescuse. Experiența culminase aici, în incredibilul oraș Kholinar cu palatul lui măreț.

Docul cavernos de descărcare a mărfurilor, aflat pe latura vestică a palatului, era atât de mare, încât, atunci când sosiseră pentru prima dată, două sute de ascultători se adunaseră aici și nu reușiseră să-l umple. E drept, majoritatea ascultătorilor nu puteau lua parte la ospățul din palat – unde se încheia tratatul dintre cele două popoare –, dar alethii avuseseră grijă de confortul lor, trimitând munți de mâncare și băutură pentru grupul de aici.

Coborî din căruță și-și plimbă privirea de-a lungul docului, intonând Ritmul Entuziasmului. Când îi spusese lui Venli că era hotărâtă să facă o hartă a lumii, și-o imaginase ca pe un loc plin de minuni ale naturii. Canioane și dealuri, păduri și laituri năpădite de plante. Și, în tot acest timp, locul *acesta* se aflase aici. Așteptând la o aruncătură de băț.

Și, odată cu el, și alți ascultători.

Când Eshonai îi întâlnise pe umani pentru prima oară, îi văzuse pe ascultătorii mititei care-i însoțeau. Un trib nefericit, captiv în forma-nepăsător. Eshonai presupusese că umanii aveau grijă de aceste biete suflete lipsite de cântece.

Cât de inocente fuseseră acele prime întâlniri!

Ascultătorii aceia captivi nu erau un trib mic, ci reprezentanții unei populații enorme. Și oamenii nu aveau grijă de ei.

Umanii îi dețineau.

Un grup de asemenea parshi, cum li se spunea, se îngrămădiseră dincolo de cercul de lucrători al lui Eshonai.

— Tot încercă să ne ajute, zise Gitgeth în Ritmul Curiozității. Clătină din cap, făcând să-i scânteieze rubinele din barbă, care se potriveau cu roșul izbitor al pielii sale. Mititeii ăștia fără ritm vor să fie în preajma noastră. Au simțit că-i ceva în neregulă cu mințile lor, ascultă la mine!

Eshonai îi înmână o tobă din spatele căruței, apoi zumbă ea însăși în Ritmul Curiozității. Sări jos și se apropie de grupul de parshi.

— Nu avem nevoie de voi, le spuse ea în Ritmul Păcii, deschizând larg brațele. Preferăm să ne ocupăm singuri de tobele noastre.

Cei fără de cântec o priviră cu ochi inexpressivi.

— Plecați! zise ea în Ritmul Rugămintii, făcând semn către festivitățile din apropiere, unde ascultătorii și servitorii umani râdeau împreună, în ciuda barierei lingvistice.

Umanii băteau din palme în ritm cu cântecele străvechi cântate de ascultători.

— Distrăți-vă!

Câțiva priviră către cântăreți și-și înclinară curioși capetele, dar nu se clintiră.

— N-o să meargă, zise Brianlia în Îndoială, odihnindu-și brațele pe o tobă din apropiere. Pur și simplu nu-și pot *imagina* ce înseamnă să trăiești. Sunt obiecte vândute și cumpărate.

Ce să creadă despre ideea asta? Sclavi? Klade, unul dintre Cei Cinci, se dusesse la negustorii de sclavi din Kholinar și cumpărase o persoană, ca să vadă dacă într-adevăr era posibil așa ceva. Nici măcar nu cumpărase un parsh; aveau și *alethi* de vânzare! Se pare că parshii erau scumpi, fiind considerați sclavi de o calitate superioară. Ascultătorilor li se spusese asta de parcă ar fi trebuit să se simtă mândri.

Privindu-i pe ceilalți, ea intonă în Curiozitate și făcu semn cu capul în lateral. Gitgeth zâmbi și intonă Pace, făcându-i semn să se ducă. Toți erau obișnuiți ca Eshonai să plece pe la jumătatea unei acțiuni. Nu că nu te puteai baza pe ea... Sau poate că da, însă măcar era consecventă în privința asta.

Oricum, în curând avea să fie nevoie de ea la ospățul regal. Se număra printre ascultătorii care se descurcau cel mai bine în limba amorfă a umanilor, pe care o deprinsese cu naturalețe. Era un avantaj mulțumită căruia obținuse un loc în expediția aceasta, dar era și o problemă. Faptul că vorbea limba umanilor o făcea importantă, iar persoanele care deveneau prea importante nu puteau fi lăsate să umble pe unde le tăia capul.

Eshonai părăsi docul și urcă treptele către palat, încercând să examineze ornamentele, măiestria artistică, *minunea*

copleșitoare care era această clădire. Frumoasă și cumplită. Palatul era îngrijit de ființe care erau vândute și cumpărate, dar oare nu asta le oferise umanilor timpul necesar creării unor lucrări mărețe ca sculpturile de pe coloanele pe lângă care trecea sau modelele de pe pardoseala din marmură?

Trecu pe lângă soldați îmbrăcați în carapacele lor artificiale. În acest moment, Eshonai nu avea armură. Purta forma-lucrător, nu forma-luptător, deoarece îi plăcea flexibilitatea ei.

Umanii nu aveau de ales. Nu-și pierduseră formele, cum crezuse ea la început. Nu avuseseră decât *una singură!* Veșnic în forma-soț, forma-lucrător și forma-luptător, toate într-una și-și purtau emoțiile înscrise pe fețe mult mai mult decât ascultătorii. Desigur, și poporul lui Eshonai zâmbea, râdea și plângea. Totuși nu ca alethii ăștia!

Parterul palatului avea coridoare și galerii largi, iluminate de nestemate șlefuite cu migală, astfel încât să scânteieze. Deasupra ei atârnavă candelabre, sori sfărâmați revărsându-și razele pretutindeni. Poate că aspectul banal al trupurilor umane – cu pielea lor plictisitoare în nuanțe de cafeniu – era unul din motivele pentru care se străduiau să împodobească totul, de la haine și până la aceste coloane.

„Am putea și noi să facem așa ceva? Dacă am ști care-i forma potrivită pentru a crea artă?” se întrebă ea intonând Ritmul Aprecierii.

Caturile superioare ale palatului semănau mai mult a tuneluri. Coridoare înguste de piatră, încăperi ca niște buncăre săpate în coasta unui munte. Porni către sala de ospete, ca să vadă dacă era nevoie de ea, oprindu-se însă când și când ca să tragă cu ochiul prin camere. I se spusese că putea hoinări pe unde voia, că palatul îi era deschis, cu excepția ușilor păzite de gărzi.

Traversă o încăpere cu tablouri pe toți pereții, apoi una mobilată, cu un pat. Altă ușă dădu la iveală o privată cu apă curentă, o minune pe care încă n-o înțelegea.

Își vârî capul în vreo duzină de încăperi. Câtă vreme ajungea la ospățul regelui când trebuia să înceapă muzica, Klade și ceilalți Cinci nu aveau să se plângă. La fel ca toată lumea, erau obișnuiți cu felul ei de a fi. Mereu pleca să hoinărească, să iscodească ici-colo, să bage capul pe uși...

Și să-l descopere pe rege?

Eshonai încremeni în pragul ușii întredeschise care îi îngăduia să vadă o încăpere luxoasă, cu covor roșu și gros și pereți acoperiți de rafturi cu cărți. Atâta informație zăcând la îndemâna oricui și fiind ignorată cu nonșalanță. Mai surprinzător, regele Gavilar însuși stătea în fața unei mese, arătând cu degetul spre ceva, înconjurat de alte cinci persoane: doi ofițeri, două femei în rochii lungi și un bătrân în robe.

De ce nu era Gavilar la ospăț? De ce nu erau gărzi la ușă? Eshonai intonă Ritmul Neliniștii și se retrase, dar nu înainte ca una dintre femei să-i dea un ghiont lui Gavilar și să arate către ea. Cu Ritmul Neliniștii bubuindu-i în cap, închise ușa pe dinafară.

O clipă mai târziu, un bărbat înalt în uniformă ieși după ea.

— Parshendi, regele vrea să te vadă!

Ea se prefăcu că nu pricepe.

— Domnule? Cuvinte?

— Nu face pe șmechera, zise soldatul. Ești una dintre tălmace. Vino! Nu ai greșit cu nimic.

Tremurând, neliniștită, ea îl lăsă s-o conducă înăuntru.

— Mulțumesc, Meridas, spuse Gavilar. Lăsați-ne singuri câteva clipe!

Încolonați, ieșiră toți, lăsând-o pe Eshonai lângă ușă, acordându-se cu Ritmul Consolării și intonându-l tare, deși oamenii nu puteau înțelege ce însemna.

— Eshonai, zise regele, vreau să-ți arăt ceva.

Știa cum o cheamă? Mai înaintă câțiva pași în încăperea mică și calduroasă, cuprinzându-se strâns în brațe. Nu-l înțelegea pe bărbatul acesta. Nu doar din cauza felului său

ciudat și inexpressiv de a vorbi. Și nici pentru că nu putea anticipa ce emoții clocoteau în sinea lui, dat fiind că în el se războiau forma-luptător și forma-soț.

El o nedumerea mai mult ca orice alt uman. *De ce* le oferi un tratat atât de favorabil? La început păruse o înțelegere între două triburi. Asta înainte ca ea să vină aici și să vadă orașul acesta și armatele alethilor. Cândva, poporul ei avusese orașele sale și armate demne de invidia oricui. O știau din cântece.

Asta fusese demult. Ei erau tot ce mai rămăsese dintr-un popor pierdut. Trădători care își abandonaseră zeii ca să fie liberi. Bărbatul acesta i-ar fi putut zdrobi pe ascultători. Cândva crezuseră că Cristalele lor – arme pe care deocamdată le ținuseră ascunse de ochii umanilor – erau de ajuns ca să-i apere. Dar acum ea văzuse printre alethi mai bine de o duzină de Cristalsăbii și de Cristalarmuri complete.

De ce-i zâmbea regele în felul ăsta? Ce îi ascundea, nerăspunzând la ritmurile care ar fi calmat-o?

— Ia loc, Eshonai, zise regele. Hai, nu te teme, micuță cercetașă! De mult vreau să discut cu tine. Felul în care stăpânești limba noastră este unic!

Ea se așeză pe un jilț, în vreme ce Gavilar se apleca și scoate ceva dintr-o tașcă. Era un ansamblu de nestemate măiestrit lucrate cu metal, emanând o Lumină de Furtună roșie.

— Știi ce-i asta? o întrebă el cu blândețe, împingând obiectul către ea.

— Nu, Maiestatea Voastră.

— Noi îl numim fabrial, un dispozitiv alimentat cu Lumină de Furtună. Acesta produce căldură. Doar puțină, din păcate, dar soția mea este convinsă că eruditele ei pot crea unul care să încălzească o încăpere. N-ar fi minunat? Fără focuri în vetre, care să scoată fum?

Lui Eshonai i se părea ceva lipsit de viață, dar n-o zise. Intonă Ritmul Laudei ca să-l facă să se simtă fericit și-i înapoie obiectul.

— Uită-te cu mai multă atenție, zise regele Gavilar. Uită-te în adâncul lui! Vezi ceva mișcându-se înăuntru? E un spren. Așa merge dispozitivul.

„Captiv ca într-o inimă-nestemată“, își spuse ea, întonând Ritmul Venerației. „Au construit dispozitive care imită felul în care adoptăm noi formele?“ În ciuda limitelor lor, umanii realizaseră foarte multe!

— Demonii spărturilor nu sunt zeii voștri, nu-i așa? Întrebă el.

— Poftim? exclamă ea, intonând în Îndoială. De ce întrebați asta?

Ce întorsătură stranie luase conversația!

— Mă gândeam pur și simplu, zise el, recuperând fabricul. Ofițerii mei se cred superiori, imaginându-și că v-au înțeles. Ei cred că sunteți sălbatici, dar se înșală. Nu sunteți sălbatici. Sunteți o enclavă a amintirilor! O fereastră spre trecut! Se aplecă înainte, cu lumina rubinului strecurându-i-se printre degete. Vreau să le transmiți un mesaj căpeteniilor voastre. Cei Cinci, nu? Ești apropiată de ei, iar eu sunt supravegheat. Am nevoie de ajutorul lor ca să îndeplinesc ceva.

Ea intonă în Neliniște.

— Haide, haide! spuse el. O să vă ajut, Eshonai. Știi că am descoperit cum pot să vă aduc zeii înapoi?

„Nu!“ intonă ea în Ritmul Terorilor. „Nu!“

— Strămoșii mei au fost cei dintâi care au învățat cum să închidă un spren într-o nestemată, zise el, ridicând fabricul. Și, cu o nestemată foarte specială, poți să ții captiv chiar și un zeu.

— Maiestatea Voastră, spuse ea, îndrăznind să-i ia mâna într-ale ei.

El nu simțea ritmurile. El nu știa!

— Vă implor! Noi nu ne mai rugăm de mult acelor zeii. I-am părăsit, i-am *abandonat*.

— O, dar este spre binele vostru și al nostru, zise el, ridicându-se în picioare. Trăim fără onoare, căci zeii voștri îi

aduceau cândva și pe ai noștri înapoi. Fără ei, nu avem *putere*. Eshonai, lumea asta e captivă! Prizoniera unei tranziții plictisitoare, inerte. Se uită spre tavan. Unește-i! Îmi trebuie o amenințare. Numai un pericol îi poate uni.

— Ce..., bâigui ea în Neliniște. Ce spuneți?

— Parshii noștri înrobiți au fost cândva ca voi. Apoi le-am răpit cumva capacitatea de a se transforma. Am făcut-o capturând un spren. Un spren străvechi, de o importanță *crucială*! O privi cu ochii lui verzi scânteind. Am văzut cum poate fi inversat procesul. O nouă furtună, care îi va scoate pe Heralzi din ascunzătoarea lor. Un nou război.

— Ce nebunie! spuse ea, ridicându-se în picioare. Zeii noștri au încercat să vă distrugă!

— Cuvintele Străvechi trebuie să fie rostite din nou!

— Nu puteți...

Se întrerupse, remarcând pentru prima oară că masa era acoperită de o hartă. Una mare, înfățișând un uscat înconjurat de oceane, atât de măiestrită, încât o făcu să se rușineze de propriile ei încercări.

Se ridică și se apropie de masă cu gura căscată, cu Ritmul Venerației cântându-i în minte. „E superbă!“ Până și marile candelabre și pereții sculptați nu se comparau cu ea. Harta însemna cunoaștere și frumusețe la un loc.

— Am crezut că o să te bucuri aflând că suntem aliați în încercarea de a-i readuce pe zeii voștri, zise regele Gavilar, iar în cuvintele lui moarte aproape că se auzea Ritmul Muștrării. Spui că vă temeți de ei, dar de ce să te temi de ceea ce te-a făcut să trăiești? Poporul meu trebuie să se unească și vreau să creez un imperiu care să nu se destrame pradă luptelor interne de îndată ce eu nu voi mai fi.

— Deci vreți *război*?

— Vreau un sfârșit a ceva ce noi n-am încheiat niciodată. Odinioară, poporul meu era Radiant, iar al tău – poporul parshilor – era plin de viață. Cui îi folosește această lume ternă, în care oamenii mei se luptă unii cu alții la nesfârșit,

fără o lumină care să-i călăuzească, iar ai tăi sunt abia puțin mai breji decât cadavrele?

Eshonai privi din nou către hartă.

– Unde... unde sunt Câmpiile Sfărâmate? Porțiunea asta de aici?

– Ceea ce arăți tu este întregul Natanatan. Aici sunt Câmpiile Sfărâmate!

Îi arată un loc cam cât degetul lui mare pe harta cât întreaga masă. Punerea aceea în perspectivă o năuci. Asta era lumea? Ea presupusese că în călătoria lor către Kholinar traversaseră tot uscatul care exista. De ce nu-i arătaseră asta mai înainte?

Genunchii i se înmuiară și intonă Ritmul Jelaniei. Ne-maiputând să stea în picioare, se lăsă să cadă la loc pe jilț.

„Ce vastitate!”

Gavilar scoase ceva din buzunar. O sferă? Era întunecată, totuși strălucea. Ca și cum ar fi avut... o aură de întuneric, o lumină fantomă care nu era lumină. Vag violetă. Părea să absoarbă lumina din jur.

O puse pe masă în fața ei.

– Du-le asta Celor Cinci și explică-le ce ți-am spus! Spune-le să-și amintească ce a fost cândva poporul tău. *Trezește-te, Eshonai!*

Îi atinse umărul și ieși din încăpere. Ea privi lumina aceea teribilă și o recunoscu drept ce era, din cântece. Formele puterii fuseseră asociate cu o lumină întunecată, o lumină venită de la regele zeilor.

Luă sfera de pe masă și ieși în fugă.

Când tobele fură instalate, Eshonai insistă să li se alăture toboșarilor. O cale de a-și exterioriza neliniștea. Bătu în ritmul din mintea ei, lovind cât putea de tare și încercând, cu fiecare bubuitură, să-și alunge din cap spusele regelui.

Și ceea ce tocmai făcuse ea.